

อัตรานัยข้อ 2 เรื่อง สัญญาเช่า

บริษัท กิจพัฒนา จำกัด ซึ่งเป็นผู้ผลิตเครื่องจักร ได้ทำสัญญาให้เช่าเครื่องจักรที่บอกลึกไม่ได้ โดยเครื่องจักรมีราคาขาย 5,500,000 บาท ซึ่งเท่ากับมูลค่าสุทธิรวม เครื่องจักรมี ราคาทุน 4,000,000 บาท ณ วันที่ 1 เม.ย. 25x1 โดยที่ :-

- เครื่องจักรมีอายุการให้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ 18 ปี
- อายุสัญญาเช่า 12 ปี เครื่องจักรมีมูลค่าคงเหลือเมื่อสิ้นสุดอายุของสัญญาเช่า 1,250,000 บาท ผู้เช่ารับประกันมูลค่าคงเหลือ 1,100,000 บาท
- ค่างวด งวดละ 358,858 บาท การจ่ายค่างวด จะจ่าย 2 ครั้งต่อปี โดยจ่ายทุกวันที่ 1 เม.ย. และ 1 ต.ค. เริ่มจ่ายงวดแรก 1 เม.ย. 25x1
- อัตราดอกเบี้ยตามนัย คือ 10% ซึ่งเป็นอัตราเดียวกับราคาตลาด
- ค่างวดตามสัญญาเช่าได้รวมค่าบำรุงรักษาเครื่องจักรโดยผู้ให้เช่า งวดละ 6,000 บาท
- บริษัทมีค่านายหน้าที่เกิดจากการจัดหาลูกค้า 55,000 บาท ซึ่งจ่ายตั้งแต่วันเริ่มต้นสัญญา

ข้อมูลเพิ่มเติม :-

- Present Value	i	=	10%	n	=	12	=0.3186
- Present Value	i	=	5%	n	=	24	=0.3101
- Present Value Annuity due	i	=	10%	n	=	12	=7.49507
- Present Value Annuity due	i	=	5%	n	=	24	=14.48853
- Present Value Ordinary annuity	i	=	10%	n	=	12	=6.8137
- Present Value Ordinary annuity	i	=	5%	n	=	24	=13.7986

ให้ทำ

1. ให้วิเคราะห์ว่าสัญญาเช่าดังกล่าวเป็นสัญญาเช่าประเภทใด เพราะเหตุใด ให้คำนวณประกอบ
(4 คะแนน)
2. หากถือว่าเป็นสัญญาเช่าการเงิน ให้แสดงรายการในงบแสดงฐานะการเงิน และ งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1 พร้อมคำนวณประกอบ โดยปัดจุดทศนิยมเป็นจำนวนเต็ม
(14 คะแนน)
3. ถ้ามีการเพิ่มเติมสัญญา อัตราดอกเบี้ยแบบ MLR อัตราดอกเบี้ยในท้องตลาดเพิ่มเป็น 12% ในปีที่ 8-12 ผู้เช่าต้องจ่ายเพิ่มค่างวด 4,000 - 5,000 บาท เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยตลาดเพิ่ม จะส่งผลกระทบต่อหรือไม่ อย่างไร กับรายการที่แสดงไว้ในข้อที่ 2 ไม่ต้องคำนวณตัวเลข ตอบเพียงเหตุผล
(2 คะแนน)

แนวคำตอบข้อ 1)

ให้วิเคราะห์ว่าสัญญาเช่าดังกล่าวเป็นสัญญาเช่าประเภทใด เพราะเหตุใดพร้อมคำนวณประกอบ

จากโจทย์พบว่าผู้ให้เช่าเป็นผู้ผลิตเครื่องจักร ดังนั้นหากเป็นสัญญาเช่าการเงิน บริษัทต้องรับรู้กำไรหรือขาดทุนตามนโยบายการบัญชีที่กิจการใช้สำหรับการขายเสร็จเด็ดขาด และการจ่ายค่าเช่า จะจ่าย 2 ครั้ง/ปี โดยจ่ายงวดแรก ณ วันทำสัญญา ดังนั้น

- อัตราดอกเบี้ยตามนัย (i) ต้องแบ่งตามจำนวนครั้งที่จ่ายค่างวดใน 1 ปี = $10\% \div 2 \text{ งวด} = 5\%$
- ค่าเช่าจ่าย 2 ครั้ง/ปี ดังนั้น จำนวนงวด (n) ที่ต้องใช้ = $12 \text{ ปี} \times 2 = 24 \text{ งวด}$
- ค่าเช่าจ่ายงวดแรกทันที ณ วันทำสัญญา ดังนั้น มูลค่าปัจจุบันของเงินรายปีที่ได้เท่ากับทุกปีของเงิน 1 บาทที่ได้ ณ วันต้นงวด คือ Present Value Annuity due (Present Value Ordinary annuity คือ มูลค่าปัจจุบันของเงินรายปีที่ได้เท่ากับทุกปีของเงิน 1 บาทที่ได้ ณ วันสิ้นงวด)
- ค่านายหน้าที่เกิดขึ้น 55,000 บาท ถือเป็นต้นทุนทางตรงเริ่มแรก ให้รับรู้เป็นค่าใช้จ่ายในการขายเมื่อมีการรับรู้กำไรจากการขาย
- ค่าบำรุงรักษา ถือเป็นรายได้จากการให้บริการของผู้ให้เช่า ต้องไม่รวมไว้กับค่าเช่าในการคำนวณลูกหนี้ตามสัญญาเช่า จึงต้องหักออกจากค่าเช่า

คำนวณหามูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่าย

$$\begin{aligned} \text{มูลค่าปัจจุบันของค่าเช่ารายปี} & ((358,858-6,000) \times 14.48853) & = & 5,112,394 \\ \text{มูลค่าปัจจุบันของมูลค่าคงเหลือที่ได้รับการประกัน} & (1,100,000 \times 0.3101) & = & 341,110 \\ \therefore \text{มูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่าย} & & & \underline{5,453,504} \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{คิดเป็นร้อยละ} & = & \frac{5,453,504 \times 100}{5,500,000} \\ & = & 99.15\% \text{ ของมูลค่ายุติธรรม} \end{aligned}$$

สรุป สัญญาเช่าจัดประเภทเป็นสัญญาเช่าการเงิน

การวิเคราะห์เพื่อจัดประเภทสัญญาเช่า

1. มูลค่าปัจจุบันจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่าย มีจำนวนเกือบเท่ากับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ที่ให้เช่า คือ 99.15% ของมูลค่ายุติธรรม
2. ผู้ให้เช่าได้โอนความเสี่ยงและผลตอบแทนทั้งหมดไปให้ผู้เช่าแล้ว

แนวคำตอบข้อ 2)

คำนวณหาเงินลงทุนสุทธิในสัญญาเช่า

มูลค่าปัจจุบันของค่าเช่ารายปี $((358,858-6,000) \times 14.48853)$	=	5,112,394
มูลค่าปัจจุบันของมูลค่าคงเหลือที่ได้รับการประกัน $(1,100,000 \times 0.3101)$	=	341,110
มูลค่าปัจจุบันของมูลค่าคงเหลือที่ไม่ได้รับการประกัน $((1,250,000-1,100,000) \times 0.3101)$	=	<u>46,496</u> <= ปีพิเศษ
∴ เงินลงทุนสุทธิในสัญญาเช่า		<u>5,500,000</u>

ตารางแสดงการคำนวณการแยกค่าเช่าออกเป็นดอกเบี้ยรับและส่วนที่นำไปลดลูกหนี้ตามสัญญาเช่าการเงิน(บางส่วน)

วันเดือนปี	ค่าเช่าต่องวด	ดอกเบี้ยรับ (5%)	ส่วนที่นำไปลดลูกหนี้ ตามสัญญาเช่าการเงิน	ลูกหนี้สัญญาเช่า การเงินคงเหลือ
1 เม.ย. 25x1				5,500,000
1 เม.ย. 25x1	352,858	-	352,858	5,147,142
1 ต.ค. 25x1	352,858	257,357	95,501	5,051,641
1 เม.ย. 25x2	352,858	252,582	100,276	4,951,365
1 ต.ค. 25x2	352,858	247,568	105,290	4,846,075
1 เม.ย. 25x3	352,858	242,304	110,554	4,735,521
1 ต.ค. 25x3	352,858	236,776	116,082	4,619,439

แสดงรายการที่เกิดขึ้นในงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25 x1

บริษัท กิจพัฒนา จำกัด
 งบแสดงฐานะการเงิน (บางส่วน)
 ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x1
สินทรัพย์

	(หน่วย : บาท)	
หมายเหตุ	<u>25x1</u>	<u>25x0</u>
สินทรัพย์หมุนเวียน		
ลูกหนี้ตามสัญญาเช่าการเงินที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	205,566	xx
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น-ดอกเบี้ยค้างรับ	126,291	xx
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		
ลูกหนี้ตามสัญญาเช่าการเงินสุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี	4,846,075	xx

คำนวณประกอบ

- ลูกหนี้ตามสัญญาเช่าการเงินที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี = 100,276 + 105,290 = 205,566
- ลูกหนี้ตามสัญญาเช่าการเงินสุทธิจากส่วนที่ถึงกำหนดชำระภายในหนึ่งปี = 5,051,641 - 205,566 = 4,846,075
- ดอกเบี้ยค้างรับ = 252,582 x $\frac{3}{6}$ = 126,291

แสดงรายการที่เกิดขึ้นในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จสำหรับปีสิ้นสุด วันที่ 31 ธันวาคม 25 x1

บริษัท กิจพัฒนา จำกัด
งบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ (บางส่วน)
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 25x1
(หน่วย : บาท)

หมายเหตุ	25x1	25x0
รายได้		
รายได้จากการขาย	5,453,504	xx
รายได้อื่น	392,648	xx
ค่าใช้จ่าย		
ต้นทุนขาย	3,953,504	xx
ค่าใช้จ่ายในการขาย	55,000	xx

คำนวณประกอบ

- รายได้จากการขาย = มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ (5,500,000) หรือมูลค่าปัจจุบันของจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่าย (5,453,504) แล้วแต่จำนวนใดต่ำกว่า
- ต้นทุนขาย = ต้นทุนขายของสินทรัพย์ที่ให้เข้า - มูลค่าปัจจุบันของมูลค่าคงเหลือที่ไม่ได้รับการประกัน
= 4,000,000 - 46,496
= 3,953,504
- รายได้อื่น = ดอกเบี้ยรับ + รายได้จากการให้บริการ(เริ่มตั้งแต่ 1 เม.ย. 25x1 - 31 ธ.ค. 25x1)
= 257,357 + 126,291 + $((6,000 + 6,000) \times \frac{9}{12})$
= 392,648

แนวคำตอบข้อ 3)

กรณีบริษัทเปลี่ยนสัญญามาใช้อัตราดอกเบี้ยแบบ MLR (อัตราดอกเบี้ยลอยตัว) ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยถูกปรับใหม่จากเดิมเพิ่มเป็น 10% และยังทำให้ผู้เช่าต้องจ่ายค่างวดเพิ่มอีก 4,000 - 5,000 บาท

กิจการต้องทำตารางตัดบัญชีเพื่อแยกดอกเบี้ยรับและส่วนที่นำไปลดยอดลูกหนี้ตามสัญญาเช่าการเงินตามอัตราดอกเบี้ยที่ปรับใหม่
ดังนั้น จากการคำนวณตารางตัดบัญชีใหม่นี้ย่อมส่งผลต่อรายการที่แสดงไว้ในข้อที่ 2 ไม่ว่าจะเป็นยอดลูกหนี้ตามสัญญาเช่าการเงิน และ
ดอกเบี้ยค้างรับในงบแสดงฐานะการเงิน รวมถึง ยอดดอกเบี้ยรับที่จะแสดงจำนวนเพิ่มขึ้นในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ

PC Center